

VIĻĀNU POGOSTA MEIKLIS

ŁOTYSZE
INFLANT POLSKICH

A W SZCZEGÓLNOŚCI

Z GMINY WIELOŃSKIEJ POWIATU RZEŻYCKIEGO.

OBRAZ ETNOGRAFICZNY

PRZEZ

STEFANIĘ ULANOWSKĄ.

CZĘŚĆ II.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

BIURO GŁÓWNE W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.

1892.

1. Ar kōjom myn, ar vādaru tryn, mozais valnāns cauruma meklej.
2. Bitá skrīn par bazneicu, soka: Dīvs, dīvs, muna prāca dag!
3. Bogots skaudzi mat, a ubogs dīva lyudz.
4. Boltas pļovas, malny lūpi, gudri goni ganej.
5. Boltu ād malnu diersna.
6. Cyuka caur sarim bāzd,
7. Četri brōli pa vīnu celi skrīn, cyts cytu navar panōkt.
8. Četri brōli sād, policī, pīktis īt laistu ōrā i patš palik.
9. Četrys mōsenis vīnā dūbeitā meizna.
10. Četri veiri īt iz mežu, vysim bōrdys atpakaļ.
  11. Div mōsys vīnās zīpās mozgojōs.
  12. Div zači kaunās, bolts ašnis lejās.
  13. Divi guni tur, četri vītu taisa, a vīns gulstās.
  14. Divi grādys bārza molka, treša eļkšná pagaleitā.
  15. Divi stōv, divi dur, div krotōs.
  16. Divi briži stōv, treša lopsa doncoj.
  17. Dīva pologs naapveilāts.
  18. Divpadsmīt kōju ar mugoru īt.
  19. Dōvids iz kūka pakōrts, jam dūd i jam klonōs.
  20. Drupona kōktā.
21. Dryguna zyrgs ar kōjom iz augši.
22. Dzaltons zierneitš iz treju kōjeņu.
23. Dzeivs būdams zaļu krūni nas, nūmierš dōrgu dvāseleiť.
24. Dzeļža ciucená, pokula ásteitā.
25. Dzeļža teirums, kūka ežys.
26. Gaļdenš pūra vydā, ni ryuš ni peļ.
27. Gailš kōktā, zornys zámī.
28. Galis bucená, dzeļža steipená.
29. Galis zōrds, dzeļžš atspaidi.
30. Gaška ustobā, kukuli aiz durovu.
  31. Gosts īt par ustobu, a požogs čūkstā.

32. Grobs vysa myuža, vōks puš myuža.
33. Gūvš stōv, atīt viersš, cauruma meklej.
34. Iļzái biksis, Grītai micá, lel̄š ōmutš plyks i kails.
35. Īlōps iz īlōpu, odotys ni dyurīnā.
36. Iz kolna bolta gūvš, tai gūvái ploti rogi, zalta nogi.
37. Jumprova doncoj, vādars brīst.
38. Kača ástá par azaru.
39. Ka dalik to mozōk, ka atjem to vairōk.
40. Kai sirdi mīlej, bet kai zagli sasīn.
41. Kas iz golda tys sunim, kas zam golda tys ļaudim.
42. Keiselš regžynās.
43. Ka guļ mozōks na kačš, ka celās lelōks na zyrgs.
44. Kōrt kōrtom laša galá, raudōt raud deirōtōjs.
45. Krauklis krāc, bārzs leigojōs.
46. Krauklis sovs bārnus par sieteni boroj.
47. Krīvs dūbā, bōrda ōrā.
48. Krīvs stōv, a pauti grab.
49. Kuceitá rej, zūbi bierst.
50. Kur tu skrīsi luko-luks? Kas táv bādys pacierpenš?
  51. Kurkina klāvam durovu navā.
  52. Leikīs valns máitys jōj.
  53. Līpa silā dzeivs kuš.
  54. Lobōk munu sirdi izjám nakai munu jūstu atraiš.
  55. Lōčam kulda sōnūs.
  56. Lōčš tup, zornys kuš.
  57. Lyls, lyls ūzuls, itam ūzulam divpadsmit zori, īkotrā zorā pa četri perkli, itamūs perkļūs pa septeini bārni, itīm bārnim sávkuram pa sovam vōrdam.
  58. Malna gūtená zámi laiza.
  59. Malns kai valns, navā valns, rūk kai cyuka, navā cyuka, grauž kai pārkiunš, navā pārkiunš, skrīn kai putns, navā putns.

60. Māmulām pauti pakalā.

61. Meikļu kienēš leikom kōjom.
62. Mežā dzimš mežā audzš, atīt iz sātu par saiminīku.
63. Mežā dzimš mežā audzš, izgōja iz teirumu i aizaveikšās.
64. Meža zviereišam divpadsmit austeņu i divi ásteitis.
65. Mozs, mozs pūdenš, gorda bareiba.
66. Mozs, mozs veirenš, kaula kažucenš.
67. Mozs, mozs puiseiņš, pa vysu pasauli tīsbu nas.
68. Mozs, mozs veirenš, oss, oss cierveiņš.
69. Mozs, mozs veirenš kūkā kōpá ūlu dāť.
70. Mōtá zámā, tāvs augši, máita okla, dāls troks.
  71. Moza, moza bōbená, symts skustu golvā.
  72. Moza, moza bucená, divejōts olūtenš.
  73. Moza, moza jumpravená, augstā krāslā sādātōja, igauniska runōtōja.
  74. Nadzeivs dzeivu valk.
  75. Nīdrá azara vydā.
  76. Nosta pyuš, a nesiejs napyuš.
  77. Nūgrīžu golvu, izjamu sirdi, dūmu dzárt, dzer, liku runōť, runoj.
  78. Nūpliešu līpeni, atrūmu lineni, nūpliešu lineni, atrūmu pīci mozi bierneni.
  79. Paklōju pologu, pabieru zierņu, izlyku maizis gabaleni.
  80. Pa prišku kungs, pec kunga gaspaža, pec gaspažas sulainš, pec sulainá čygōns.
81. Pārnejī kauly, šūgods mīsa.
82. Pīci kambari, vīnys pošys durovys.
83. Pleiškinš iuzās.
84. Plyks īt bazneicā, kraklu nas ozūtā.
85. Popa čūksts ar madu.
86. Pōrsiť myuru atrassi sudobru, pōrsiť sudobru atrassi zaltu.
87. Pylna laktená boltu visteņu.

88. Pylns čūksts ozboru, vōtená viersā.
89. Pylns klāvs sorkonu ciuceņu, īskrāja garastá izdzonōja.
90. Pylns pasaulš boltu zierneišu.
  91. Saiminiks īt iz mežu, kolps iz sātu verās.
  92. Sakrapš, saleicš, vysu teirumu apskraidā.
  93. Saleicš, sakrapš, dzilis áļnis precinīks.
  94. Sādž rubyns kolna molā, ād brīdušū i nabrīdušū.
  95. Sidarš sīkstu kustynoj.
  96. Seši vierši klāvā, a Pīterš aiz durovu.
  97. Siļčis, siļčis ryumī, tauki vydā.
  98. Sorkona capureitá, bolta tapená.
  99. Sorkona gūtená, ostru saitená.
  100. Sorkona sprākleitá, a par vydu kaulenš.
101. Sorkons gaileitš zīmā dzīd.
102. Stuburenš kupsenī.
103. Symtačš skaudzi mat.
104. Symts brauc, symts jōj, vīns izgaist i vysī meklej.
105. Symts kumeļu vīnā povodā.
106. Smuidra, gara lītauneica, šolka būrťš pakalī.
107. Smuidrs, gars ūzulenš, zalta pūgys viersyunī.
108. Tāvs nav pīdzimš, a dāls jau karā.
109. Tāvs bukets, mōtá dukets, dāly doncōtōj, maitas mozgōtōjis.
110. Tāva jūstys navar salūcāť, mōtis pyura navar izcylōť.
  111. Tāva jumprova tōli splaun.
  112. Ustoba ar mītenim aizspīsta.
  113. Ūzuls dundurs, vysapleik saulá spīž.
  114. Vacīs tāvs rykom diersna, vacō mōtá drupynoj.
  115. Vacō tāva peipá aiz lūgu.
  116. Valna pauti karinej par sieteni.
  117. Viersš celās, gūvš gulstās.
  118. Vīnā komuleitī septeini caurumi.

119. Var rādžāt, ka īt, a navar dzierdāt, var dzierdāt, ka skrīn, a navar rādžāt.

120. Vīns gols dzeivs i ūtrīs dzeivs, a vyds nadzeivs.

121. Vīns soka: maņ lobōk vosorā, ūtrys soka: maņ lobōk zīmā, a trešs soka: maņ leidzona zīma i vosora.

122. Vōcītš sād, celā molā, kurs īt garom, tam dūd kukuļus.

123. Vōczāmī cārt, šājzāmī skaidys lāc.

124. Vōrna krāc, vysi ļaudš leikst.

125. Vuška ladu pabezdāja.

126. Vylks bez zūbu, vuška bez kaulu.

127. Vyss mežš leidzons, div kūki garōki.

128. Zalta cyba azarā.

129. Zalta komuļš mieslīnī.

130. Zalta dzirkliis azarā.

131. Zāmī caurums i viersā caurums, a pa vydu gunš i iudinš.

132. Žyds iz vīnys šlicys brauc.

133. Žyda pierduknā madu dzer.

134. Zalta kačeitš pa laipeni tak.

135. Zaļš zīmā, zaļš vosorā, ni lopu lopoļ, ni zoru zoroļ.

136. Zyrgs vāļ naaizjiugts, ástá jau gaisā.

137. Ar divi pupenis vysu pasauli apsieju.

138. Buca dzīd, a dzārōji nadzīd.

139. Cauruma jumprova, kas īt, tys klonōs.

140. Cīts kai kauls, pāčōk meiksts kai lapūnš i staigoj ar kōjom.

141. Div brōli dzeivoj par ūļneicu, vīns ūtra narādž.

142. Divi stakleitis, iz tūs diveju stakleišu bucená, iz tōs bucenis ūla, a iz ūlys bierzš, tymā bierzī vysi zvieri.

143. Dzeiva galá iz tereidža doncoj.

144. Garastá mōtá, rutuli bārni.

145. Izplietš muti zvaigznis skaita.

146. Iz pasaulá nabeja i patš naturāja, a kungam sovam dává.

147. Kai dīnys boltums, kai nakts malnums, kai zyrgs zvīdz i kai mārġa doncoj.
148. Leidaka iz leidakys, a tauku pyka vydā.
149. Lobōka maļteitā zam golda, kai iz golda.
150. Lōceitš kōp kaļnenā, zalta kūrpiš kōjeņōs.
151. Lōcš rāc, mežš leikst.
152. Mārġu nūvad, krāslys palik.
153. Mežā ciersts, krāmā pierkts, iz rūku izlykts gauži raud,
154. Moza, moza ustabenā, škindeļu jumts.
155. Moza, moza ustabenā, symts lūgu, symts durovu.
156. Moza, moza ustabenā, ni lūgu, ni durovu, a ļaudš vydā.
157. Mozs, mozs veirenš trejdeveini goly.
158. Mozs, mozs puiseitš, pa vysu pasauli tīsbu nas.
159. Navā Reigā cik krāma, cik munam vucynam rānu.
160. Sānolu kuleitā iz četru stakleišu.
161. Sausa āglā pa vysu pasauli.
162. Septeini jjudzis tylta, a tylta golā zalta ōbeļneica.
163. Sierms vepreitš vysim čūkstā verās.
164. Skaistōks nūmirš kai dzeivs.
165. Skrīn kai viejš, navā viejš, raun ar peicku, navā peicka.
166. Škārsu kauly, garum kauly, plyka mīsa cauri speid,
167. Trupenš iz trupenā, kačastā golā.
168. Tureigī tur, mineigī miņ, cikam tureigī tur mineigī atmiņ.
169. Verbā (jarzābek) tak, pūrs leigojās.
170. Vīnam kūkam divi lopys, vīna malna, ūtra bolta.
171. Vīnā muižā pīcu vōrtu.
172. Vōczāmis zirdzenš, bet itōs zāmis grūzenš.
173. Vosorā ar kažuku, zīmā ar šyubeni.
174. Aiz kaļnenā ōdys myn.
175. Bārna pūdenš iz treju kōju.
176. Bez kōju, bez rūku stōv kai rogs.
177. Blusa zūsi izperā.

178. Bolts vepreitš guļ treju goldu storpā.
179. Cik celās, cik i velās.
180. Cylpu celenš ap ustobu.
181. Čaučarainá krōsni kraun.
182. Divpadsmit Katriņu ap vīnu Mōrtēni.
183. Dīverš ar vīnu aci.
184. Divi silis, divi škilys, kai kotla dybyns, kai putna daguns.
185. Gaigals zámā plikšinoj.
186. Iudini asmu daudz izdziers, dzeļžu pudu apādš.
187. Ka dzeivs, to viejš leigoj, ka nūmierš, to dvāselis nosoļ.
188. Kolns augstōks par mežu.
189. Kvāpu kuleitá, kaula kasekleitš.
190. Kūka ādōjam dzeļža sirdš.
  191. Malns zyršs, sorkons jōjiejs, zalá peicka rūkā.
  192. Mōtá kai pyuná, bārni kai odotys.
  193. Nu iuzu izleidš i atsavielš, bet jaunom maitom pateik.
  194. Nu reita iz četru, pušdīnā iz diveju, vokorā iz treju.
  195. Ni čaukstš, ni grab, a pi lūgu dait.
  196. Oka bez dybyna.
  197. Pa prišku dzimš bārni, nu pakalis mōtá.
  198. Pi ceļmená div lapásteitis.
  199. Pīcys kazenis vīnu skaudzeiti grauž.
  200. Pi sávkurys ecenis pa muškatenái.
201. Pylns teirums malnu gūteņu.
202. Rudiņ tymss, a vosor i zīmā gaišs.
203. Sōlá kuleitá zam sliksnā guļ.
204. Steivs stōv, slōbs karinej, leidz pusái aptārpts, leidz pusái plyks.
205. Tu gulu, gulu, as tupu, tupu, táv caurumu pavyrbynōšu.
206. Tupu, tupu, reibu, reibu, pa līpys tyltu vara pilā.
207. Ūzula veceitš, kaula pipeleitš, pi pipeleiša lapenā.
208. Vieršam, buļlam deveinys ōdys, kas jū deirōš, tys gauži raudōš.

209. Vīns soka: īsim, ūtrīs soka: stōvāsim, trešs soka: paderbenāsim
(pokiwajmy się)!

210. Vīna žyda okā divi žydi meida.

211. Vōrnys galá sakrysteita.

212. Vucyns vierša penderī (pečberzu).

213. Vysi bolti karā it, atpakaļ vysaidi.

214. Zam līpenis viejputni.

215. Žyds mermelš (mruczek) zalta krāslā sād.

1. Atmiņ munu mynamū, kas guļ dūbis dybynā?

2. Tik zāmā caurumu, cik debesīs zvaigžņu.

3. Kas bez rauga aug?

4. Kas būs kozai por septeini godi?

5. Kas iz golvys bazneicā it?

6. Kas gordōks por madu?

7. Kas meikstōks por spylvynu?

8. Kas mudrōks por vieju?

9. Kas sīnā načaukst?

10. Kō navar pōr jumtu pōrsvišt?

11. Kū navar pōr ustobu pōrnāst?

12. Kū navar sīnā īdzeišt?

13. Kū Vōcejī kuldā bōž, kū zemņiks zāmā sviž?

14. Kas karās nakarams?

15. Kō lājā navar ilaišt?

16. Kas gryutōks par akmini?

17. Nu kō izbāgt navar?

ATMINIEJUMI

1. Stōli. 2. Voska svácá. 3. Cylvāks viejā it, a cyuka spīdz. 4. Papeirs, literis, pisarš. 5. Skols. 6. Suts pieritī. 7. Četri skrytuli. 8. Odamōs odotys. 9. Slauktivá. 10. Zyrga kōjas ar pabōrdim.

11. Slicis komonys. 12. Dziernovys. 13. Sunš taiseidams vītu. 14. Zūbi i mālá. 15. Ka meica maizi, kōjas, rūkas, kryutis. 16. Stenderis i durovas. 17. Dyumi. 18. Veizis ar divpadsmit ausim. 19. Dziernovys. 20. Ceplis.

21. Šyupeleitš. 22. Ratenš. 23. Laiva. 24. Odota. 25. Lūgs. 26. Mālá. 27. Zvons. 28. Gradzyns iz piersta. 29. Zyrgs i pokovi. 30. Seja.

31. Kačš i ástá. 32. Upá i lads. 33. Atslāga i biernenš. 34. Riksts, aviša, ōbelš. 35. Vysta. 36. Bazneica. 37. Spūlá ratená. 38. Kotla ručka. 39. Golva iz poduškas. 40. Sateits bārns.

41. Mylty sitā. 42. Mads šyunōs. 43. Lūks. 44. Seipuls. 45. Zvons bazneicā. 46. Bazneickungs dūd sakramentu. 47. Batviņš. 48. Ōbeli iz ōbeļneicas. 49. Paiseklis. 50. Daugova i pļova.

51. Iuzas. 52. Kōši. 53. Kōja veizā. 54. Buca ar olu. 55. Ceplī ūglis atslauceitš. 56. Ustoba i ļaudš. 57. Gods, mienesš, nedelá, dīnas. 58. Izkaptš. 59. Vabalá. 60. Vysta.

61. Ūds. 62. Pōrneica. 63. Eceiža. 64. Veizis. 65. Riksts. 66. Riksts. 67. Bazmāns. 68. Bitá. 69. Apeini. 70. Zámá, debess, nakts i viejš.

71. Kōpusta gaļvená. 72. Ūla. 73. Bezdeleiga. 74. Grebiņš i vutš. 75. Pyuslis iz vādara. 76. Gulta. 77. Spolva. 78. Veizá, auts, kōjas piersti. 79. Debess, zvaigznis, mienesš. 80. Skols, gunš, sorkona ūglá, malna ūglá.

81. Sīna skaudzá. 82. Pierstená. 83. Venterš ar zivim. 84. Svácá i knots. 85. Suseklis. 86. Ūla. 87. Zūbi. 88. Mogonys. 89. Ceplis ūglá i slūta. 90. Snīgs.

91. Zemniķis i ciervš aiz jūstys. 92. Sierpš. 93. Sierpš. 94. Smiertš. 95. Blusa. 96. Seši maizi ceplā i dzāslons. 97. Syrūbi i sylnys. 98. Avikša. 99. Dzārvīnā. 100. Avikša.

101. Batviņš. 102. Svārá. 103. Sīts. 104. Audakla ausdams, ka nūtryukstu dzejš meklej. 105. Sietená. 106. Nīdrá. 107. Lyni. 108. Dyumi. 109. Kiulš, kuls, spryguli, slūtys. 110. Ceļš i mīsts.

111. Blisá. 112. Stidzená. 113. Kotlys i gunš. 114. Orklys i eceiža. 115. Spōris. 116. Ōbeli. 117. Mienesš i saulá. 118. Golva. 119. Dyumi i viejš. 120. Cylvāks, zyrgs i orklys.

121. Komonys, roti i zyrgs. 122. Dodži. 123. Grōmota. 124. Zvons bazneicā. 125. Nīdrá iz lada. 126. Bārns zeidams kryuti. 127. Spanš ar ausim. 128. Saulá. 129. Syuds. 130. Viezš.

131. Samovars. 132. Aizsaunamis maln̄yš lūgs. 133. Škūrstinš. 134. Gunš iz skola. 135. Ašš (chwoszcz). 136. Dyumi. 137. Acš. 138. Cyuka ar syvānim. 139. Oka. 140. Ūla i cōleitš.
141. Acš. 142. Cylvāka kōjas, vytrups, golva i moti. 143. Pokovi zam zyrga kōjom. 144. Lōpsta i kukuli maizis. 145. Statenš. 146. Nu svāta Jōnā kristeiba. 147. Žogota. 148. Sīna ai sylnom. 149. Zivš zam lada. 150. Orklys.
151. Bazneickungs dūš mōceibu, ļaudš klonōs. 152. Skaudzā. 153. Kūklis. 154. Mogonys. 155. Lukturš. 156. Ogūrčš. 157. Orklys. 158. Bazmāns. 159. Blučš. 160. Sunš.
161. Lyls gaviens. 162. Gaviens i lyldīnā. 163. Sliksnis. 164. Viesz. 165. Zibsnis. 166. Lūgs. 167. Nīdrā. 168. Atslāga. 169. Vylna. 170. Dīna i nakštš.
171. Pierstenā. 172. Stōli. 173. Pupa. 174. Syvāni cyuku zeiz. 175. Lyna suseklis. 176. Calms. 177. Nu zierneiti kōpusta golva. 178. Dricš. 179. Skrytulš. 180. Vaiņuks iz golvys.
181. Vysta ūlys diej. 182. Skrytulā spīči. 183. Skrīminš. 184. Ūzula zeilā. 185. Leits. 186. Teceila. 187. Laiva. 188. Maizā baļvā. 189. Dzylna. 190. Evelā.
191. Pierti: lōva, cylvāks, slūta. 192. Āglā i skujiš. 193. Jaunys mogonys. 194. Cylvāks. 195. Gaismenā. 196. Gradzyns. 197. Skaudzā sīna. 198. Ausš. 199. Pīci piersti spriež kūdali. 200. Stidzenā pi ustobys.
201. Grōmota. 202. Zōrdi. 203. Sirdš zam sōnkauli. 204. Rīksts. 205. Ka nu bucas olu lej. 206. Zierni kai kulsta sejoj i vōrej. 207. Zeilā. 208. Sveipuls. 209. Iudinš, pļova, nīdrā. 210. Vārstivā (narogi u sochy).
211. Komulš. 212. Cymds ōdainī. 213. Ūlys i cōli. 214. Mylty zam sīta. 215. Kotlys iz gunš.
1. Mīlis bucā. 2. Rugōji. 3. Vylna. 4. Ostoits. 5. Nogla zōbokā. 6. Mīgs. 7. Mōtis kliepš. 8. Prōts. 9. Susātivs. 10. Spolvu.
11. Sītu ar iudini. 12. Ūlys. 13. Krepeči. 14. Puteklis. 15. Spolvu. 16. Ka gribis dieršt. 17. Nu sova susātiva.